

מסורת הש"ס

(א) ב'צ"ח סה. ע"ש צפירוס
הרשב"א, (ז) ס"ח ס"ח
(ג) ספדן, כד: מן:
(ה) יצוריון [כד. ז] (ג"ר)
הר"ף והר"ש בסוף
יצמות ורז מנשה וז"ל
יצמות כה. ע"ה תוספות
חולין ד. ע"ה ממנין,
(ו) יצמות כה. ע"ש,
(ז) ובס"א: המנין, (י) ז"ל
(ח. ח) ז"ל, שטמין,
(ט) ז"ל יוסין, (י) ב'צ"ח
עט: (י) ז"ל שטמין,
(ל) בס"א: המנין, (מ) ז"ל
פרט ש"ה

תורה אור השלם

1. וַיֹּאמֶר יי אֵל מֶשֶׁה
וְאֵל אֶהְרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
לֵאמֹר:
2. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יי מִקְרָאֵי
קֹדֶשׁ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם
בְּמוֹעֲדָם: וַיִּקְרָא כֹה ד

מוסף רש"י

אלו הן הפסוקים.
 לדן ולעיד (שנחנך)
 לעדות, דלטן גובין
 מקריבין אלהים וסמלמסמל
 לא עשרין ומגנל גול
 שרובין (פס) וכו'ן משין
 גובין הן וסמורו וסמור
 אל משת רשע עד, וסמ
 שכן דין (שנחנך) (שם).
 וסמורו שביעית. וסמור
 וסמורו משת עשרין
 וסמור, וסמור וסמור
 דחמס וסמור וסמור
 שטות אסור חפץ (שם)
 דרמנא וסמור וסמור
 לסמורו אל חסותו וסמור
 עשר עשרין על המסמור.
 רשע וסמור וסמור
 אל משת רשע עד (שנחנך)
 (שם). וסמור ערך ארבעה
 דרמין שנים

מַעֲשֵׂה וְעֲזָרוּ יוֹסֵר מֵאֲרָצֵים כ
בְּרַתְנִי אֵז וְזָנוּ שָׂרָא אֵת הַחֹדֶשׁ
 כְּשִׁדְּבִיקוּהָ כְּלָקֶמֶן (דף ט'^א ע.א):
 וְאֶעֱ"פ שֶׁהֵם אֲחִים: **סָהָא מַסּוּרָה לִי**
 שִׁיקְבְּלוּ הָעֵדוּת וְיִקְדְּשׁוּ הַחֹדֶשׁ וְלֹא
 לְהַכְשִׁיר קִרְבּוּיִם זָא: **הִינִי תַנִּית.**
 מִתַּנִּינָן קָמִיָּה דְרַב מִן הַמַּכְשִׁיר וּמִי
 הַפּוֹסֵל: **אִיפְרָא.** תַּנִּינָא ר' יוֹסִי
 חוֹמֵר אֵז וְזָנוּ וְכָל הַקִּרְבּוּיִם כְּשִׁירִין
 אֲרִישׁ מַעֲשֵׂה זְנוּזִיָּה כּו': **אִלֵּי**
מִשּׁוֹס הִנִּי. דֹּאפַכְתָּ דִּר"ש לְרַבִּי יוֹסִי
 לֹא אֲמַר לָךְ מִיִּדִי כִי אֲמַרְתָּ הִלְכָּה
 כְּרַבִּי (י) (יוֹסִי) דִּהֵינּוּ דִּר' (שְׁמַעוֹן):
אִלּוּ פִן הַפּוֹסְלוֹן כּו':
קִרְבּוּיָא. חֲמִיכּוֹת שֶׁל עֵטֶס
 שִׁמְשִׁחִין זַעֲרָבוֹן וְאֲמוּר רַבָּנָן
 אֲסַמְכַתָּא לֹא קִנְיָא וְהָרִי הֵן גּוֹלְנִין
 מִדְּרַבָּנָן דְּמִדְּאוּרִייתָא ^ו אִינוּ קִרְוִי
 גּוֹלָן אֲלֵא הַחוּבּוֹף מִיִּד אִישׁ כְּדַמְכִּי
 (שְׁמוּאֵל ב ע) וַיְגִל אֵת הַחֲנִית מִיִּד
 הַמֶּלֶךְ: **וְמוֹלִי זִבְרִית.** לֹא גּוֹלָן
 דְּאוּרִייתָא הוּא לְמַפְסָלָה מִשּׁוֹס
 תַּשַּׁת עַד חֲמֵס (שְׁמוּאֵל ב) דֵּהָא מִנְפַּסָּה
 יִהְיֶה לָּהּ: **מִפְרִיתִי יוֹנִים.** הֵינּוּ נָמִי
 כְּעִין קוֹזָבֵא אִי תִקְדַּמִּיָּה יוֹנָן לִיּוּנִי
וְסוּחִי זַעֲבִיעִים. עוֹשִׂין סְחֹרָה זַפִּירוֹת
 זַעֲבִיעִית דִּרְחֻמָּנָא אֲמַר (וַיִּקְרָא כה)
 לֹאכְלָה וְלֹא לִסְחֹרָה (ע"ז ס"ב). וְלִפִּי
 שִׁנְשָׁדוּ כָּל אֲלוֹ לַעֲבוֹר עַד דַּת מַחֲמַת
 מִמּוֹן חֲשֹׁדוֹס הָלִיתִּם מַעֲשִׂים שְׁקֵר ע"י
 מִמּוֹן וְסוּחָד: **וְהַעֲדִים.** פְּסוּלִי
 דְּאוּרִייתָא הוּא ק"ו מֵאֲשֶׁה כְּדֹאמְרָן
 זִבְ"ק (דף פח.). **גְּבֹ' הֵא אֲשֶׁה**
זַעֲבָה לֹה. כְּגוֹן לְהַעֲדִי עַל מִיתָה
 אִם לְהַשִּׁיֵּא אֵת אֲשֶׁמּוֹ וְעַל סוּטָה
 שִׁנְטֻמָּאֵת בְּסַתְרִיָּה שְׁלֵא תַשְׁתֵּה:
לְעֹדוֹת אֲשֶׁה. לְהַתִּירָה לְהַנְשֵׂא. וְדוּקָא
 גּוֹלָן דְּזַבְרִיטָא אֲלֵא גּוֹלָן דְּאוּרִייתָא
 דְּהִלְף לַעֲבוֹר זַפִּירָהִיל לֹא הַכְשִׁירוּ
 חֲכָמִים לְעֹדוֹת אֲשֶׁה וְאֶעֱ"פ שֶׁהַכְשִׁירוּ
 אֵת הָעֵצָא וְאֵת הָאֲשֶׁה דְּפִסּוּלִי
 דְּאוּרִייתָא: **בְּרַתְנִי' מִי שָׂרָא אֵת**
הַחֹדֶשׁ כּו': מִתְּרִינִין אוֹתוֹ. אִף
 זַעֲבַת: **וְאִם לֹוּדָה לֵהֵם.** אִם יֵשׁ
 אוֹרְצִים זֶדְרָךְ כִּמוֹ וְאֵתָה לֹוּדָה אֵת
 וְנִפְשִׁי (שְׁמוּאֵל א ד) וְהִיִּתְּיוּסִים
 וְהַכּוֹמִישׁ הֵם הִיוּ אוֹרְצִים לֵהֵם לְעַבְדֵם
 כְּדִי לְהַעֲשׂוֹת אֵת חֲכָמִים:

הדרך על ארבעה ראשי שנים

אם אין מכירין אױסו. אס אין ז״ו
מכירין את העד אס נאמן
וכשר הוא: משלחין. ז״ו שבעירו:
אחר עמו. להעיד עליו לפני ז״ו
הגדול שמקדשׁ) את החדש: משלקלו
הצייטוויסס⁶. מפרש בגמרא [ז״ו]: [ז״ו]⁷
וחד

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה כב.

וְכוּ': שׁוּפֵר. כֵּךְ שָׁמוֹ:
: שֶׁאֵם יִפְסֵל. יִכְשֵׁל צִפּוּי
מ' תֵּהֵא כֶּשֶׁרָה צִלָּם.
לְחֻצוֹי הַדּוֹר אֲנִי מוֹסֵר

מעשה שעברו יותר מארבעים זוג ועיכבן ר"ע כו': תניא אמר רבי יהודה ח"ו שר"ע עיכבן אלא שזופר ראשה של גדר עיכבן ושלח רבן גמליאל והורידוהו מגדולתו: **מתני'** אב ובנו שראו את החדש ולכו לא שמצטרפין זה עם זה אלא שאם יפסל אחד מהן יצטרף לשני עם אחר ר"ש אומר אב ובנו וכל הקרובין כשרין לעדות החדש א"ר יוסי מעשה בטוביה הרופא שראה את החדש בירושלים הוא ובנו ועבדו משוחרר וקבלו הכהנים אותו ואת בנו ופסלו את עבדו וכשבאו לפני בית דין קבלו אותו ואת עבדו ופסלו את בנו: **גמ'** א"ר לוי מאי טעמא דר"ש דכתיב ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר החדש הזה לכם עדות זו תהא כשרה בכם ורבנן עדות זו תהא מסורה לכם: א"ר יוסי מעשה בטוביה הרופא כו': אמר רב חנן בר רבא הלכתא כר"ש א"ל רב הונא לרב חנן בר רבא רבי יוסי ומעשה ואת אמרת הלכתא כר"ש אמר לו ⁶ והא זמנין סגיאין אמרית קמיה דרב הלכתא כר"ש ולא אמר לי ולא מידי א"ל היכי תנית א"ל אפכא א"ל משום הכי לא אמר לך ולא מידי אמר טבי בריה דמרי טבי אמר מר עוקבא אמר שמואל ⁷ הלכתא כר"ש: **מתני'** ⁸ אלו הן הפסולין המשחק בקוביא ומלוי ברבית ומפריחי יונים וסוחרי שביעית ⁹ ועובדים זה הכלל כל עדות שאין האשה כשירה לה אף הן אינן כשירין לה: **גמ'** הא אשה כשירה לה אף הן כשירין לה אמר רב ¹⁰ אשי זאת אומרת ¹¹ גולן דדבריהם כשירין לעדות אשה: **מתני'** ¹² מי שראה את החדש ואינו יכול להלך מוליכים אותו על החמור אפי' במטה ואם צודה להם לוקחין בידן מקלות ואם היתה דרך רחוקה לוקחין בידם מזוגות ¹³ שעל מהלך לילה ויום מחללין את השבת ויוצאין לעדות החדש שנאמר ¹⁴ אלה מועדי ה' אשר תקראו אותם במועדם:

הדרך עלך ארבעה ראשי שנים

אם יאינן מכירין אותו משלחין עמו
אחר להעידו הבראשונה היו מקבלין
עדות החדש מכל אדם משקלקלו
הבייתוסים^ט התקינו שלא יהו מקבלין
אלא מן המכירין: **גמ'** מאי אחר חד
וחך

וּפְסָלוֹ אֶת עֶבְדּוֹ. סָבְרָה לֵּה כִּרְ"ט דְּמַכְשִׁיר בְּקִרְבּוֹ וְהַסְדָּה הִיא
לְכַס הֵייוֹ בְּכַס וְדִרְשִׁין נִמְי כִּשְׂרִין וְיִמְיֹחֲסִין לְמַעֲטִי גַר
וּמְמוֹזר כְּדִרְשִׁין מֵאַחַךְ בְּדוּמִין לֶךְ בִּפְ' אֶחָד דֵּינִי מִמְּנוּת (פְּנֵה־דָף
(צו): אֵלֶּה הֵן הַפְּסוּלִין. בְּגִמְרָה שֶׁמֶעַת שֶׁל הַפְּסוּלִים לְדַמְיִתִּין
דִּרְבָּנָן דְּלֹאמַר" עֲלֵה זֹאת אֲוֹמֶרְתָּ גֻזְלָן
דְּבִרְיָהֶם כִּשְׁר לַעֲדוֹת אֲשֶׁה וְהִסְתָּא
מִשְׁחָה בְּקוֹבֵלָא לְמִד' בִּפְרָק זֶה בּוֹרֵר
(פְּנֵה־דָף) (ד: כ:) שֶׁאֵין עוֹסְקִין
בִּישׁוּבֵי שֶׁל עוֹלָם יִפְחֵא וְלֹאמַר" נִמְי
מִשּׁוֹם דְּהִיֵּא אֶסְמַכְתָּא אֵלֶּיךָ נַחֲשָׁה
גֻזְלָן בְּעֵינֵינוּ כִּיּוֹן דְּמַדְעֵתוּ וְנֹתָן וְנִמְלוּה
בְּרִבִּית שְׁאִינָה קְלוֹנָה דִּרְבָּנָן וְאַפִּי'
בְּרִבִּית קְלוֹנָה נִמְי לֹא שֶׁמֶעַת לִיה
לֵאמֹר אֵיךְ לְרִבִּיתוֹ וְלִשְׁמִיטָתוֹ

רבינו חננאל

מִתְנִי' מעשה שבעה
 יותר מארבעים וזו כול'
 (ירושלמי) (ירושלמי) כל'
 המעבד את צאת הריבס
 (גדרי)
[מתני'] אבנו שראו אל
 החדש בן ד' שמעון
 אומר אבנו כלל הקרובין
 כשריין לעדות החדש
 אלא טמא דר' שמעון,
 ובכתיב ואמר ה' אל משה
 ואל אהרן בארץ מצרים
 לאמר החדש הזה לכם
 חודש חדשים, כלומר עד'
 החדש הזה שיהיה בכס'
 וארבע שאתם קרובין.
 ורובן עדות זו מסורה כל'
 וקיימא לן דכל הקרובין
 (ב) וכל הפסולין **[מתני']**
 לעדות החדש
 ואילו קין הפסולית המקשה
 כקוביא, וכל זה
 עדות שאין האשה כשרה
 אף אי אילו אלא
 כשרה לן, וכן שיהא
 פסולה לעדות החדש,
 והכורין כשרה
 וכיצה כן פסולין לעדות
 עדות ירדיקן כשרה לה,
 עד שיהא כשרה אלא
 כן מיתת הבעל שאפילו
 הנישים כשרים
 באבותיהן בכמות הוזהר
 להיות משיאין עד מפי'
 עד ומפי' שאין כול',
 גם פסולין הללו
 להעיד כי מת בעלה של
 ונתשל על פיך, אלא
 כשרה כשרה את אומות,
 וזכרנו לן מדיקא של
 משה, הן גולן ורובן כון
 משקח קבוצא וכיצה
 בהן שון פסולין מדיקא,
 כשרה החדש כי מת בעלה
 ודא, הנישים נאמנות
 וראויקמה בפרך
 וזימני ממונות בלשה ר'
 מאיר דאמר עד וזום
 פסול כל הוזהר, והלכתה
 כותיה **[מתני']** מ' שראו
 את החדש כול'
 ומקשה ובמה הן אלא
 בנין וזמן בלבד.
 החדר עלך איבעת ראש'
 שנים ח'
 אם אין מקשה
 מלפניו עמך אתר העיר
 (א) וזכרתי את כל

אם אין מכירין אותו משלחין עמו אחר להעידו כול'. אוקימנה מאי אחר דתני במתנית', וזג אחר, להעיד על כל אחד ואחד.

(א) נראה ברור דש"ל וקיי"ל דכל הקרוצין פסולין לעדות החודש.